

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB - CENTRU BIBLIOTECONOMIC DEPARTAMENTAL

ÎNTRUNIRE PROFESIONALĂ PENTRU BIBLIOTECARIII DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR ZONA NORD ȘI MUN. BĂLȚI

19 iunie 2024

Prelucrarea inteligentă a conținuturilor

Angela HĂBĂȘESCU, șefă birou,
Secția de Relații cu publicul, BȘ a USARB
angelahabasescu@gmail.com

Lectura pune față în față lectorul și conținutul textului citit.

Textul prin lecturarea sa are puterea de a schimba cititorul, iar cititorul, la rândul său, poate „transforma” textul prin a-l prelucra activ, conștient și cu un scop bine determinat.

Astfel că, în baza textului citit, pot fi realizate sinteze valoroase precum:

Planul de idei

Notițele schematice

Prezentarea de carte

Recenzia

Referatul

Sinteza

Comentariul

Tezele

Rezumatul

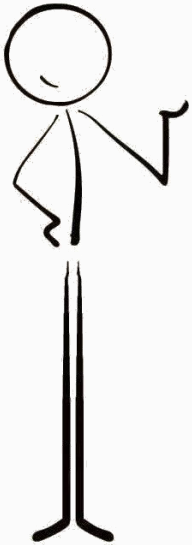
Conspectul

Realizarea unor sinteze valoroase

Planul unui material constă în extragerea și ordonarea logică sau reprezentarea schematică a principalelor idei și noțiuni din acest material.

Procesul de elaborare a *Planului* presupune:

- Realizarea a cel puțin două lecturi atente, identificarea cuvintelor-cheie, a lanțurilor de idei;
- Identificarea ideilor pe gradele lor de generalitate (fundamentale, principale, secundare), precum și a raporturilor dintre ele cu menționarea unor exemple ilustrative;
- Secvenționarea textelor lungi în fragmente de texte în funcție de ideile principale pe care le conțin;
- Ordonarea și includerea într-un plan, schemă a ideilor după gradul lor de generalitate;
- Verificarea fidelității extragerii ideilor (idei fundamentale, principale, secundare) prin reveniri asupra mesajului de bază a textului.

Notițele schematice prezintă într-o formă schematizată grafic, asemănătoare unei diagrame scrise, punctele principale ale unui subiect în secvența lor logică.

Astfel se asigură capacitatea de esențializare, de distingere între esențial și neesențial a textului de bază sau a diverselor surse bibliografice.

Redactarea:

➤ Începeți prin redactarea schematică a titlurilor sau ideilor principale;

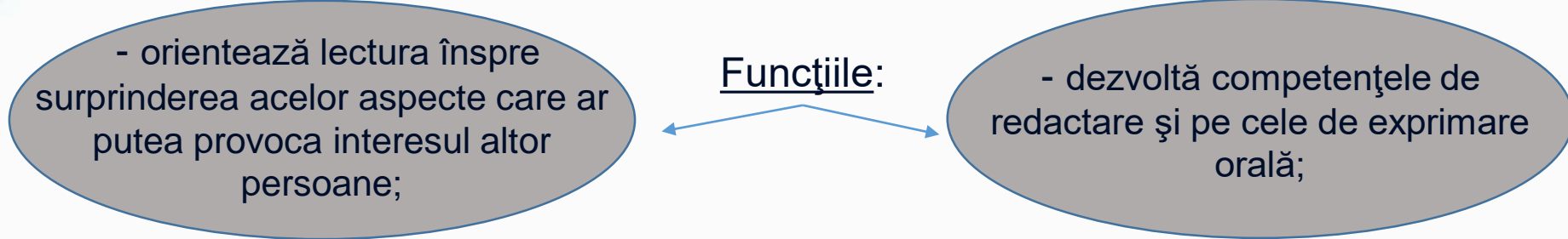
➤ Dezvoltați apoi fiecare titlu într-o scurtă propoziție;

➤ Când titlurile sunt puține la număr, identificați ideile centrale din paragrafe;

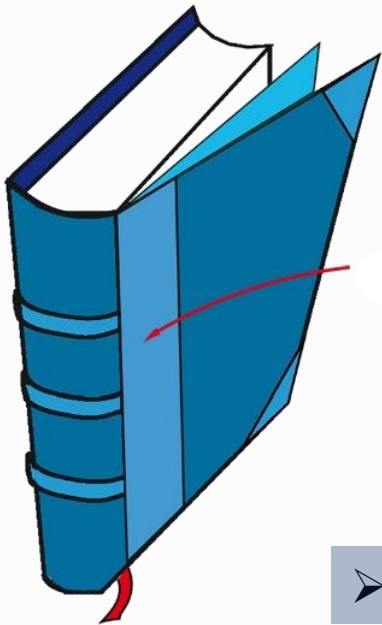
➤ Pentru a indica o secvență logică a diferitor puncte principale pe care le-ați selectat în sinteză, stabiliți anumiți indici (cifre, litere) și scrieți-le la anumite distanțe de la marginea paginii, pentru a le evidenția.

Prezentarea de carte presupune o reprezentare succintă a conținutului unei cărți, în care sunt incluse și elemente de opinie personală.

Prezentarea de carte cuprinde:

- Prezentarea titlului, autorului, editurii și a anului de apariție;
- Identificarea temei centrale a cărții și a domeniului în care se încadrează;
- Prezentarea câtorva aspecte din cuprins;
- Selectarea unor citate;
- Delimitarea categoriei de public căreia i se adresează;

Aspectul esențial al prezentării de carte este lecturarea textului din perspectiva a ceea ce ar putea interesa pe altcineva.

Recenzia se aseamăna cu prezentarea de carte, dar perspectiva celui care o elaborează este una critică, evaluativă.

Pentru a realiza o recenzie, este necesară o lectură de profunzime, uneori chiar o relectură a textului.

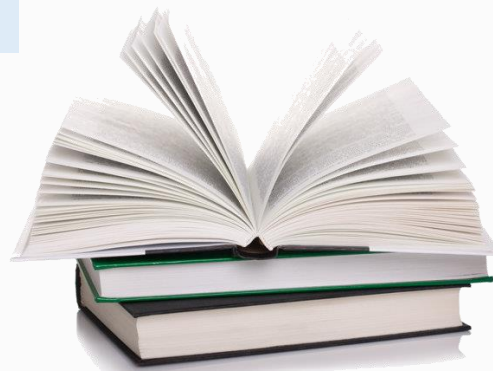
Conținutul lucrării este analizat din perspectiva relevanței pentru tema abordată și pentru domeniul în care se înscrie, a modului în care este structurat, se evaluează punctele puternice și cele vulnerabile ale argumentației, se punctează elementele de noutate, se apreciază calitățile stilului de scriitură adoptat de autor.

Elementele:

titlul, autorul, editura și anul apariției

tema și domeniul

modul de structurare a conținutului

ideile originale, incitante, noi

calitățile stilistice

opinia recenzorului

Referatul este o categorie de text care informează asupra conținutului unor cărți sau a rezultatelor unei activități.

Etapele elaborării:

REFERAT

- ✓ delimitarea temei
- ✓ documentarea
- ✓ selectarea surselor de informație: parcurgerea materialelor
- ✓ notarea aspectelor relevante
- ✓ prelucrarea informațiilor
- ✓ formularea / reformularea titlului
- ✓ conceperea planului lucrării
- ✓ redactarea referatului
- ✓ revizuirea
- ✓ tehnoredactarea, prezentarea, publicarea.

Documentarea presupune adunarea informațiilor, exemplelor, a situațiilor și cazurilor semnificative, alegerea referințelor bibliografice, a metodelor alternative de obținere a informațiilor (interviuri, chestionare, conversații, observații etc.).

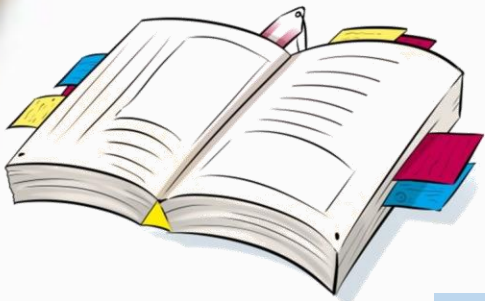

După verificarea mai multor surse de informații **titlul poate fi reformulat**, pentru a evidenția anumite nuanțe ca urmare a perspectivei de ansamblu dobândite asupra temei respective în etapa documentării.

Tezele reprezintă conținutul concentrat al unui text în aspectele esențiale ale acestuia, sub formă de enunțuri, constând din formulări sintetice ale ideilor de bază.

În cazul tezelor se extrag propoziții concise, ideile esențiale de principiu, ipotezele de lucru și categoriile conceptuale pe care autorul lucrării le dezvoltă.

Etapele de lucru asupra elaborării tezelor în baza unui text:

➤ Prima lectură integrală a textului pentru conturarea imaginii de ansamblu și sesizarea problemei generale a mesajului.

➤ A doua lectură pentru a identifica părțile mari ale textului și etapele importante ale raționamentelor autorului.

➤ A treia lectură pe unități, pentru desprinderea ideii principale a fiecărei unități în parte.

➤ Stabilirea ideilor principale și a celor secundare.

➤ Formularea tezelor într-o manieră proprie, concisă și clară, utilizând enunțuri afirmative, interogative sau combinații ale acestora.

Sinteza se realizează plecând de la un dosar care conține mai multe documente: acestea pot fi mai mult sau mai puțin numeroase (*cel puțin două, altfel va fi un rezumat*) și pot îmbrăca forme diverse:

- articole,
- tabele statistice,
- extrase din lucrări etc.

Este o metodă științifică de cercetare a fenomenelor, bazată pe trecerea de la particular la general, de la simplu la complex, pentru a se ajunge la generalizare; îmbinare a două sau a mai multor elemente care pot forma un tot.

Componentele dosarului se raportează la aceeași tematică, încercările propuse punând în general accentul pe fenomenele sociale și pe subiectele de actualitate.

! Generalizăm: Sinteza este o lucrare, operă care abordează datele esențiale ale unei probleme, ale unei discipline etc.

Parafraza selectivă a conținutului

Rezumatul conține o scurtă dezvoltare a ideilor principale ale textului rezumat, cu scoaterea în evidență a contribuției originale a autorului, presupune reducerea unui text la un număr limitat și precis de cuvinte.

Respectă următoarele:

➤ se limitează la a reda pe scurt ideile principale ale unei lucrări, fără nici o intervenție personală;

➤ organizează și ordonează într-un mod anumit ideile;

➤ pe parcursul lecturii lui, gândirea noastră trebuie să o însoțească pe cea a autorului.

Trei riscuri majore care trebuie evitate:

Deformările de sens, cu atât mai grave cu cât vizează aspectele principale;

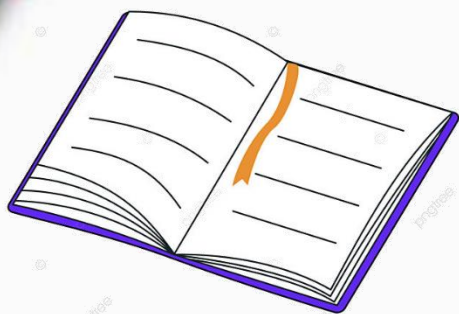
Ierarhizarea inadecvată a noțiunilor sau a tematicii, anumite idei trebuie accentuate în raport cu altele;

Subiectivitatea: nu exprimați atitudinea personală afectivă (sentimentele). Insistați doar pe exactitatea actului intelectual.

Se cere ca autorul rezumatului să ne informeze asupra conținutului mesajului și asupra punctelor importante ale argumentării, fără să-și exprime punctul de vedere.

Comentariul – sau *dezvoltarea compusă* – permite o libertate mai mare de redactare. El face apel la simțul critic, la capacitatea de reflecție și la aptitudinea de a raporta problematica în discuție la experiența și cultura personală.

Presupunem că textul de bază este identic, *rezumatul* și *comentariul* nu urmăresc același obiectiv:

- primul vrea să transmită cititorului esențialul, în timp ce
- al doilea pune în lumină cunoștințele celui care scrie, opiniile și, eventual, sentimentele sale.

Principalele capcane care trebuie evitate:

Greșeala de a nu respecta subiectul.

Este regretabil să nu tratezi problema cerută, de vreme ce ea există.

Absența planului.

Dezvoltarea este „compusă”, adică organizată după o schemă directoare pe care se poate construi logic o demonstrație.

Lipsa retoricii.

Elaborarea unei structuri nu este de ajuns, trebuie ca argumentele să poată fi comunicate cititorului.

Absența originalității și parafrazarea textului.

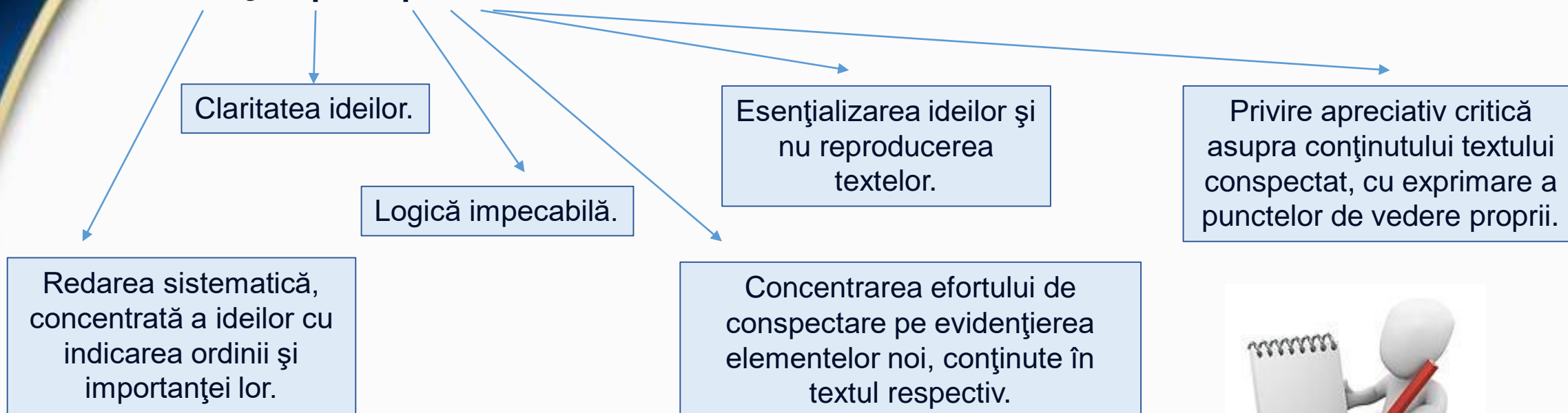
Se cere un punct de vedere solid, justificat, bazat pe exemple, relativ la o temă dată, o analiză originală și concretă.

Implicarea personală. Contrar rezumatului, care cere obiectivitate și distanțare, comentariul presupune o atitudine critică și implicare a celui ce scrie.

Conspectul reprezintă o formă amplă rezumativă oferind o viziune de ansamblu asupra materialului parcurs, cu evidențierea contribuției originale a autorului și exprimarea punctelor de vedere personale.

Condițiile principale:

Conspectul cuprinde:

- Capitole, paragrafe, titluri.
- Argumente, exemple, citate, pasaje necesare.
- Elemente prescurtate, sublinieri proprii cu o simbolistică specifică.
- Puncte de vedere și judecăți de valoare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. FERREOL, Gilles. *Metode și tehnici de exprimare scrisă și orală*. Iași : Polirom, 2007. 211 p. ISBN 978-973-46-0577-4.
2. FOCȘA-SEMIONOV, Svetlana. *Învățarea academică independentă și autoreglată : Suport Teoretic și Aplicație Practică : Ghid pentru studenți*. Chișinău, 2009. 285 p. ISBN 978-9975-70-901-9.
3. FOCȘA-SEMIONOV, Svetlana. *Învățarea autoreglată : Teorie și aplicații educaționale*. Chișinău: Epigraf S. R. L., 2010. pp. 178-189. ISBN 978-9975-109-21-5.

